

У Д И Т Ё Л И

XXI национална научна конференция с международно участие **ОБЩЕСТВОТО НА ЗНАНИЕТО И ХУМАНИЗМЪТ НА XXI ВЕК**

1 ноември 2023 г.

ПЛЕНАРНИ ДОКЛАДИ И ОТКРИВАНЕ НА КОНФЕРЕНЦИЯТА

10.00-12.00 ч. Национална библиотека „Св. св. Кирил и Методий“

София, бул. „Васил Левски“ 88

Културно-историческо наследство на Найдено Герон

гл. ас. д-р Андриана Спасова

Институт за литература – Българска академия на науките

Възрожденски книжовни маршрути – Найдено Герон

Мария Узунова, докторант

Университет по библиотекознание и информационни технологии

Представяне на книгата „Глобалният иноватор. Как нациите задържат и губят иновативното си предимство“

д-р Хешам Хафез

PDI World Group

Присъждане на почетното звание „Доктор хонорис кауза“

на г-н Карен Алексанян, създател на „Двора на кирилицата“

Връчване на Националната награда за принос в образованието и науката

на името на видния български университетски преподавател, учен и общественик проф. Благовест Сендов, академик на БАН

ПРОГРАМА ПО СЕКЦИИ

13.30-14.00 ч. Регистрация по секции

Университет по библиотекознание и информационни технологии

София, бул. „Цариградско шосе“ 119

Секция I

Книжовност и хуманизъм

Модератори: гл. ас. д-р Поли Муканова, докторант Мария Узунова

Зала 105

14.00–15.00 ч.

Непропозиционалната основа на метадискурса – факти и митове

доц. д-р Донка Мангачева

Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Машината за създаване на текст и социалните ефекти на успеха (Наблюдения върху романа „Литератрон“ от Робер Ескарпи, 1964 г.)

доц. дн Мая Горчева

Университет по библиотекознание и информационни технологии

Среща с езикови светове: полиморфията като знак за когнитивни изменения

проф. дн Йорданка Захаријева

Университет по библиотекознание и информационни технологии

<i>Славянският седмичен модел и названието на деня неделя</i> д-р Инна Димитрова Университет по библиотекознание и информационни технологии
<i>Когнитивната парадигма на Festschrift изданията – от посвещеното на Найден Геров до образците на серия „Факлоносци“ на академично издателство „За буквите – О писменехъ“.</i> (Гецалтилан) проф. дпн Александра Куманова Университет по библиотекознание и информационни технологии
15.00–15.20 ч. <i>Кафе пауза, Заседателна зала</i>
Секция I Книжовност и хуманизъм Модератори: гл. ас. д-р Калина Минчева, гл. ас. д-р Гергана Янчева Зала 105 15.20–16.30 ч.
<i>УниБИТ като дух и култура в дигитална образователна среда</i> проф. д.ик.н. Стоян Денчев, гл. ас. д-р Евелина Здравкова, гл. ас. д-р Деница Младенова, докторант Агнеса Цветкова Университет по библиотекознание и информационни технологии
<i>Мотиви при избора на професия на възпитаници на Университета по библиотекознание и информационни технологии от поколение Z</i> доц. д-р Росица Кръстева¹, Силвия Зарева² ¹ Университет по библиотекознание и информационни технологии ² Нов български университет
<i>Студентски практики в библиотечно-информационния сектор по време на пандемията от COVID-19: опит на катедра „Библиотечни науки“ при УниБИТ</i> проф. дн Таня Тодорова, гл. ас. д-р Събина Ефтимова, д-р Теодора Генова Университет по библиотекознание и информационни технологии
<i>Преподавателската мобилност по програма „Еразъм+“: институционални практики в най-стария университет в Португалия</i> гл. ас. д-р Поли Муканова Университет по библиотекознание и информационни технологии
<i>Защитени магистърски тези по въпросите на библиотерапията в магистърска програма „Библиотечно-информационен и културен мениджмънт“ – дистанционно обучение</i> гл. ас. д-р Събина Ефтимова Университет по библиотекознание и информационни технологии
16.30–16.50 ч. <i>Дискусия</i>
17.00 ч. зала Тържествена <i>Представяне на изложба „Красотата на православния дух: ценни старопечатни книги и гравюри от библиотеката на Рилския манастир“</i> проф. дфн Вася Велинова, директор на Център за славяно-византийски проучвания „Проф. Иван Дуйчев“ Софийски университет „Св. Климент Охридски“
17.15 ч. зала Тържествена <i>Закриване на конференцията и коктейл</i>

Секция II Културно наследство – история, съвремие и перспективи Модератори: доц. д-р Калин Стоев, гл. ас. д-р Мила Кръстева Зала 106 14.00–15.00 ч.
<i>Християнският мир – нравствена ценност в нематериалното културно наследство</i> гл. ас. д-р Светла Шапкалова Университет по библиотекознание и информационни технологии
<i>Танцуване със сянката – социално-психологически аспекти на творческия акт в графити изкуството</i> д-р Славяна Холц Полско социологическо дружество. Полско психотерапевтично дружество по трансакционен анализ
<i>Графити комуникацията – съхраняване и предаване на информация чрез изображения Конят като обект на интерпретация в българското изобразително изкуство. Мадарският конник</i> гл. ас. д-р Христо Христов Университет по библиотекознание и информационни технологии
<i>Малко познати личности в българското образование: Рада Петрова</i> проф. д-р Жоржета Назърска Университет по библиотекознание и информационни технологии
<i>Спомени на български учители за културно-просветния живот в Южна Добруджа (1913 – 1940)</i> гл. ас. д-р Мила Кръстева Университет по библиотекознание и информационни технологии
15.00–15.20 ч. Кафе пауза, Заседателна зала
Секция II Културно наследство – история, съвремие и перспективи Модератори: доц. д-р Калин Стоев, гл. ас. д-р Соня Спасова Зала 106 15.20–16.30 ч.
<i>Конвенцията на ЮНЕСКО за опазване на нематериалното културно наследство – 20 години по-късно (Предистория)</i> проф. д-р Венцислав Велев Университет по библиотекознание и информационни технологии
<i>Геокартфонд на Агенцията по геодезия, картография и кадастър – част от културното наследство</i> гл. ас. д-р Тина Петрова Университет по библиотекознание и информационни технологии
<i>Прилагане на мултипликатори за оценка на туристическите посещения при когнитивния анализ на туризма в област Габрово</i> доц. д-р Румен Драганов Университет по библиотекознание и информационни технологии

<i>Създаване на библиографска база данни в областта на военното културно наследство в България</i> ас. д-р Антоний Станимиров, ас. д-р Арсини Колев, Ивана Николова, студент Университет по библиотекознание и информационни технологии
16.30–16.50 ч. Дискусия
17.00 ч. зала Тържествена <i>Представяне на изложба „Красотата на православния дух: ценни старопечатни книги и гравюри от библиотеката на Рилския манастир“</i> проф. дфн Вася Велинова, директор на Център за славяно-византийски проучвания „Проф. Иван Дуйчев“ Софийски университет „Св. Климент Охридски“
17.15 ч. зала Тържествена <i>Закриване на конференцията и коктейл</i>

Секция III Информационни технологии и дигитални трансформации в обществото на знанието <i>Модератори:</i> доц. д-р Стефка Толева-Стоименова, гл. ас. д-р Ива Костадинова Зала 310 14.00–15.00 ч.
<i>Тестване при традиционните и гъвкавите подходи за разработка на софтуер</i> проф. д-р Велиян Димитров, доц. д-р Стефка Толева-Стоименова, Теодора Николова, докторант Университет по библиотекознание и информационни технологии
<i>Надеждност на софтуера и проблемът информационна безопасност</i> проф. д-р Иванка Павлова Университет по библиотекознание и информационни технологии
<i>Изследване върху стил на кода при нискокодкови технологии и OUTSYSTEMS</i> Борислав Шумаров, докторант Университет по библиотекознание и информационни технологии
<i>Стандарти за киберсигурност анализ и приложение сред българските бизнес организации</i> гл. ас. д-р Ива Костадинова, Виктория Ангелова, докторант Университет по библиотекознание и информационни технологии
<i>Разпознаване на изстрел от огнестрелно оръжие чрез използването на спектрален анализ</i> проф. дн Иван Гарванов, Пенка Пергелова, докторант Университет по библиотекознание и информационни технологии
15.00–15.20 ч. Кафе пауза, Заседателна зала

Секция III Информационни технологии и дигитални трансформации в обществото на знанието Модератори: доц. д-р Катя Рашева-Йорданова, гл. ас. д-р Светлана Сярова Зала 310 15.20–16.30 ч.
<i>Модел и реализация на VR escape room като средство за придобиване на нови знания в дигитална среда</i> проф. дн Даниела Борисова¹, доц. д-р Катя Рашева-Йорданова², Тереза Иванова³, докторант, Антония Станева⁴, докторант ¹ Институт по информационни и комуникационни технологии, БАН ²⁻⁴ Университет по библиотекознание и информационни технологии
<i>Как Изкуственият интелект променя света</i> д-р Десислава Бакърджиева Университет по библиотекознание и информационни технологии
<i>Новите дигитални технологии в образованието</i> ас. д-р Мария Казакова Университет за национално и световно стопанство
<i>Обучението по икономика в средното училище – цели и добри практики</i> ас. д-р Румина Вълкова Университет за национално и световно стопанство
<i>Оценка на електронни курсове чрез групиране на различни индикатори</i> проф. дн Даниела Борисова¹, доц. д-р Катя Рашева-Йорданова², Милена Банковска³, докторант ¹ Институт по информационни и комуникационни технологии, БАН ²⁻³ Университет по библиотекознание и информационни технологии
16.30–16.50 ч. Дискусия
17.00 ч. зала Тържествена <i>Представяне на изложба „Красотата на православния дух: ценни старопечатни книги и гравюри от библиотеката на Рилския манастир“</i> проф. дфн Вася Велинова, директор на Център за славяно-византийски проучвания „Проф. Иван Дуйчев“ Софийски университет „Св. Климент Охридски“
17.15 ч. зала Тържествена <i>Закриване на конференцията и коктейл</i>

Секция IV Сигурност – предизвикателства в XXI век Модератори: проф. д-р Евгения Ковачева, гл. ас. д-р Елисавета Цветкова Зала Тържествена 14.00–15.00 ч.
<i>120 години България – САЩ. Някои бележки за дипломатическите взаимоотношения и споделените ценности</i> проф. д.ик.н. Стоян Денчев, доц. д-р Християн Атанасов Университет по библиотекознание и информационни технологии
<i>Великите географски открития пращат в провинцията българското евразийство</i> д-р Дончо Иванов Университет по библиотекознание и информационни технологии
<i>Някои проблеми на стратегията за национална сигурност на Република България</i> доц. д-р Пламен Богданов Университет по библиотекознание и информационни технологии
<i>Информационната среда и услуги – предпоставка за групова работа в управленските структури</i> доц. д-р Веселина Гагъмова¹, доц. д-р Груди Ангелов², Милена Иванова³, докторант ¹ Военна академия „Георги Стойков Раковски“ ²⁻³ Университет по библиотекознание и информационни технологии
15.00–15.20 ч. Кафе пауза, Заседателна зала
Секция IV Сигурност – предизвикателства в XXI век Модератори: доц. д-р Боян Жеков, гл. ас. д-р Габриела Ангелова Зала Тържествена 15.20–16.30 ч.
<i>Чуждестранният фактор и външната политика на Република (Северна) Македония през второто десетилетие на XXI век</i> доц. д-р Марияна Стамова Институт за балканистика с Център по тракология, БАН
<i>Влияние на войната в Украйна върху защитата на критичната инфраструктура в Република България</i> доц. д-р Константин Казаков Университет по библиотекознание и информационни технологии
<i>Особености на управлението при кризи вследствие на терористична дейност</i> доц. д-р Асен Захариев Университет по библиотекознание и информационни технологии
<i>Обзор и класификация на съществуващите кибератаки</i> доц. д-р Николай Митев, Виктория Спасова, докторант Университет по библиотекознание и информационни технологии
<i>От 7 П (7 R) към 8 П (8 R) на логистиката в условията на предизвикателствата пред сигурността през XXI век</i> д-р Володя Цветанов Университет по библиотекознание и информационни технологии

16.30–16.50 ч. Дискусия
17.00 ч. зала Тържествена <i>Представяне на изложба „Красотата на православния дух: ценни старопечатни книги и гравюри от библиотеката на Рилския манастир“</i> проф. дфн Вася Велинова, директор на Център за славяно-византийски проучвания „Проф. Иван Дуйчев“ Софийски университет „Св. Климент Охридски“
17.15 ч. зала Тържествена <i>Закриване на конференцията и коктейл</i>
Секция V-a Университетска младежка академия за управление на знания Модератори: доц. д-р Любомира Парижкова, докторант Стефанка Митева Зала 207 14.00–15.00 ч.
<i>Инициативи на IFLA за популяризирането на библиотечния туризъм</i> Радослав Христов, докторант Университет по библиотекознание и информационни технологии
<i>Словото с власт – социокултурната значимост на романа „Гордост и предразсъдъци“ от Джейн Остин</i> Диана Димитрова, студент Университет по библиотекознание и информационни технологии
<i>Проучване на заемането на книги от Детския отдел в Шуменската регионална библиотека по време на пандемията от COVID-19</i> Виолина Тодорова, докторант Университет по библиотекознание и информационни технологии
<i>Споделеното четене – проучване на български родители</i> доц. д-р Любомира Парижкова, Зорница Христова-Жолева, студент Университет по библиотекознание и информационни технологии
<i>Създаване и развитие на днешното Първо ОУ „Васил Левски“, град Костинброд, 1855 – 1912 г.</i> Николай Борисов, докторант Университет по библиотекознание и информационни технологии
<i>Целеполагането – трудната задача при разработването на стратегически документи</i> Антон Банков, докторант Университет по библиотекознание и информационни технологии
15.00–15.20 ч. Кафе пауза, Заседателна зала
Секция V-a Университетска младежка академия за управление на знания Модератори: гл. ас. д-р Камелия Планска, докторант Агнеса Цветкова Зала 207 15.20–16.30 ч.
<i>Първични резултати от анкетно проучване на учители във връзка с четенето в предучилищен и начален етап на образованието</i> Николинка Михайлова, докторант Университет по библиотекознание и информационни технологии

<i>Кратък поглед върху три от основните духовни институции в град Пловдив – общност, храм и религия</i> Аксиния Иванова Университет по библиотекознание и информационни технологии
<i>Непреходната връзка между родовете на българските канове в периода до средата на VIII век и древната родова традиция – поясната борба Кореш</i> Иван Автутов, студент Българска федерация по поясна борба Кореш
<i>Из Западните Родопи. Истории и културно наследство от Брацигово</i> Нина Единакова, докторант Университет по библиотекознание и информационни технологии
16.30–16.50 ч. Дискусия
17.00 ч. зала Тържествена <i>Представяне на изложба „Красотата на православния дух: ценни старопечатни книги и гравюри от библиотеката на Римския манастир“</i> проф. дфн Вася Велинова, директор на Център за славяно-византийски проучвания „Проф. Иван Дуйчев“ Софийски университет „Св. Климент Охридски“
17.15 ч. зала Тържествена <i>Закриване на конференцията и коктейл</i>
Секция V-b Университетска младежка академия за управление на знания Модератори: д-р Теодора Генова, гл. ас. д-р Евелина Здравкова Зала 206 14.00–15.00 ч.
<i>Приложение на Airsoft тренировки за тактически обучения на личния състав във въоръжените сили и службите за сигурност</i> Митко Узунов Университет по библиотекознание и информационни технологии
<i>Анализ и оценка на факторите, влияещи върху продажната цена на микробизнеси в България</i> Виктор Арсов, докторант Университет за национално и световно стопанство
<i>Развитието на ядрената енергетика в Близкия изток в контекста на новата енергийна архитектура на региона</i> Ивелина Димитрова, докторант Университет по библиотекознание и информационни технологии
<i>Cross-border military involvement in a war. (Case of Yugoslav army and its satellite armies 1991-1995)</i> Mentor Tahiri, докторант Университет по библиотекознание и информационни технологии
<i>Управлението и обменът на знания в българското училище – нов подход за качествена образователна среда</i> Иванка Киркова

Университет по библиотекознание и информационни технологии
<i>Концептуални основи за въвеждане на архитектурния подход в отбраната</i> Милена Иванова, докторант Университет по библиотекознание и информационни технологии
<i>Calling patients by their name in the waiting room of a family doctor's practice – a violation of GDPR?</i> Johannes Siegmund, докторант Университет по библиотекознание и информационни технологии
<i>Impact of cloud-computing on the design of cost-performance and results accounting</i> Jawed Ghaffari, докторант Университет по библиотекознание и информационни технологии
15.00–15.20 ч. <i>Кафе пауза, Заседателна зала</i>
17.00 ч. зала Тържествена <i>Представяне на изложба „Красотата на православния дух: ценни старопечатни книги и гравюри от библиотеката на Рилския манастир“</i> проф. дфн Вася Велинова, директор на Център за славяно-византийски проучвания „Проф. Иван Дуйчев“ Софийски университет „Св. Климент Охридски“
17.15 ч. зала Тържествена <i>Закриване на конференцията и коктейл</i>

СЪЗДАВАНЕ НА БИБЛИОГРАФСКА БАЗА ДАННИ В ОБЛАСТТА НА ВОЕННОТО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО В БЪЛГАРИЯ

Ивана Николова, Антоний Станимиров, Арсини Колев

Университет по библиотекознание и информационни технологии

Резюме: Целта на настоящото изследване е разработването на база данни, обединяваща събраната библиографска информация, с помощта на която са възможни статистически подбор, научен анализ и мониторинг на съвременното състояние на недвижимото културно наследство. Методът на първичния подбор на данните е на базата на публикувани статии в научни издания и архивни материали.

Ключови думи: база данни, военни паметници, културно наследство, визуализация.

Въведение

Създаването на библиографска база данни за военните паметници в България от практическа гледна точка дава възможност да се комбинира и систематизира информацията в единна референтна и аналитична система, да се интегрира готовият продукт с други геоинформационни проекти от същата тематична област и да се използва като основа за формиране на познание на военното ни културно наследство. От теоретична гледна точка този продукт ще повиши технологичното ниво на изследвания, посветени на военните паметници в Република България, ще улесни статистическата обработка на данните и ще позволи да се установят и визуализират модели на разпространение и развитие на военните паметници.

Никой не се съмнява в значението на културното наследство за формирането на ценностната система на човека и особено на младите хора. За значението на културното наследство за формирането на здраво общество, което внимателно се отнася към традицията, основана на опита на предишните поколения и културната памет, говорят учени, учители и културни дейци. Независимо от това, ако зададем въпроса какво се разбира под „културно наследство“, ще чуем най-различни отговори, като най-често срещаният е: най-високите ценности на културата и изкуството, съставляващи златния фонд на нацията, който се

превърна в основата на образователните програми в образователните институции от училището до университета. От тази гледна точка културното наследство се разбира като част от материалната и духовната култура, създадена от миналите поколения, издържала изпитанията на времето и предавана на поколенията като нещо ценно и почитано. Това са изпитани от времето произведения на литературата и изкуството, които се превръщат в предметно поле на редица дисциплини, включени в учебните програми на образователни институции от различни нива. Несъмнено образованието се основава на най-високите постижения на културата, именно те стават обект на различни образователни стратегии в дейността както на образователните институции, така и на други културни институции – театри, музеи, нови форми на интерактивно развитие на постиженията в тази област.

Независимо от това днес има два важни социокултурни проблема, които затрудняват или изобщо не позволяват въвеждането на произведения на световната култура в ценностния свят на съвременния човек. Тези проблеми са свързани, първо, с безпрецедентното разпространение на продуктите на масовата култура, процесите на глобализация и медиация и второ, с отслабването на чувството за история, характерно за културата на постмодернизма, която стана широко разпространена през последните десетилетия на XX век и в началото на XXI век. За да се превърне културното наследство в обединяващ фактор за развитието на новите поколения в морално отношение – да ценят миналото си и красотата на своята земя, е необходимо да се систематизират знанията за паметниците на културното наследство, както включените в Списъка на ЮНЕСКО на световното наследство, така и регионалните паметници, които са от местно значение, но достойни за влизане в културното пространство на страната ни.

Методология на изследването

Според нас съществува тясна връзка между двете значения на културното наследство, които сме подчертали, както се потвърждава от критериите за включване в Списъка на обектите на световното наследство:

- Обектът е шедьовър на човешкия творчески гений;
- Обектът свидетелства за значителното взаимно влияние на човешките ценности в даден период от време или в определено културно пространство, в архитектурата или в

технологиите, в монументалното изкуство, в градоустройство и създаването на пейзажи;

- Обектът е уникален или поне изключителен за културна традиция или цивилизация, която все още съществува или вече е изчезнала;
- Обектът е изключителен пример за конструкция, архитектурен или технологичен ансамбъл или пейзаж, които илюстрират значителен период от човешката история;
- Обектът е изключителен пример за човешка традиционна структура, с традиционното използване на земята или морето, като е пример за култура (или култури) или човешко взаимодействие с околната среда, особено ако тя стане уязвима поради силното влияние на необратимите промени;
- Обектът е пряко или веществено свързан със събития или съществуващи традиции, с идеи, вярвания, с художествени или литературни произведения и има изключително световно значение [1], [2].

Тези критерии говорят за значението на паметниците на наследството, както световни, така и български, от гледна точка на разказа, съдържащ се в тях, за традициите и обичаите, за вярванията и обредите на народите, които са ги създали, за техния творчески талант.

За да се превърне културното наследство в емпирична основа на ценностната система на съвременните българи, е необходимо да се систематизират знанията за различните обекти на военното културно наследство и да се въведат в съществуващите учебни курсове и образователни програми, както и да се разработят на нови курсове за системата за допълнителното образование, основани на учебни материали и учебни помагала, в които се обяснява културната стойност на обектите на наследството и се разработва форма за представянето им в студентската аудитория с помощта на новите информационни технологии.

Изложение

Мемориалните съоръжения играят важна роля за патриотичното възпитание на хората, те са доказателство за това с какви събития са се сблъскали нашите предци, напомнят на младото поколение за най-важните етапи от историята на родината ни, за събитията от миналото и живота на изключителни хора,

които са повлияли на съдбата на целия народ. През XX век България претърпява много политически промени и ярки исторически събития, както положителни, така и отрицателни. За периода от един век страната преминава през две световни войни; чувства влиянието на научно-техническия прогрес, вследствие на което значително се засилва културното развитие. Паметниците, посветени на войните, помагат да се съхрани паметта за загиналите воители, както и за целия народ. Благодарение на тях ние помним нашата история [3].

Фиг. 1. Паметникът на свободата на връх Шипка.
Технология за създаване на библиографска база данни

Тъй като на пазара се появяват нови мултидисциплинарни библиографски източници на данни, нараства интересът към проучванията в тази област. Научните база данни започват да играят все по-важна роля в академичната екосистема. Има няколко причини за това, включително нарастващата конкурентоспособност в областта на научните изследвания, както и по-голямата наличност на данни.

Библиографската база данни съдържа библиографски записи. Това е организирана колекция от препратки към публикувана цифрова литература, която включва сборници от конференции, списания и статии от вестници, правителствени и правни публикации, патенти, стандарти, доклади, книги, периодични издания, нормативни документи и др. Голяма част от библиографските данни, налични в тези бази данни, са за доклади от конференции, статии и под. Те съдържат богати и подходящи

описания на теми, като ключови думи, термини и др. Първият софтуер за бази данни Dialog е създаден под ръководството на Roger K. Summit в Lockheed през 1966 г. (Dialog е изобретен онлайн) [4].

Библиографската база данни е съвкупност от данни, структурирани по начин, който позволява лесното и бързото им извличане, преглеждане, търсене и свежда до минимум дублирането на информация. Характерно за базите данни е, че данните са независими от софтуера. Това ги прави универсални за използване както от различни програми, така и в различни периоди от време.

Примери за база данни:

- библиотечни;
- училищни;
- здравна каса;
- лични лекари;
- видеотеки;
- магазини (включително по интернет);
- граждански регистър.

Системи за управление на бази данни – СУБД

Приложният софтуер, който осигурява възможност за работа с бази данни, се нарича система за управление на бази данни (СУБД). Тя включва три основни компонента:

- средства за разработване на приложения;
- потребителски интерфейс;
- ядро, което извършва операциите по търсене, сортиране и актуализиране на данните в базата данни.

Създаването на свързани данни означава да се изрази значението на информацията, като тя става възможна за споделяне сред различни приложения и използваема от приложения, различни от тези, за които е била първоначално създадена. Това означава, че свързаните данни са подход, който дава добра отправна точка за постигане на стратегическата цел – библиотечните данни да са достъпни за търсене от всякакви инструменти. Свързаните данни позволяват в мрежата да се публикуват данни във формат, който осигурява възможност те да бъдат четени, интерпретирани и най-вече разбирани от машините и тяхното значение е експлицитно дефинирано с помощта на наниз (поредица) от думи и маркери. Създава се мрежа от свързани данни, които принадлежат на първосъздателя на основния текст и се свързват с други външни набори от данни, които са извън

създателя на основния текст, в контекста на постоянно нарастващи връзки [5].

Традиционният библиографски запис е съставен от стойностите на множество атрибути или характеристики, асоциирани с библиографски обект – например заглавие или физическо описание. Възможно е това описание да се разложи в запис от отделни RDF триплети. С добавянето им към пространството на семантичния уеб и установяването на еквивалентност между различните идентификатори за отделните библиографски обекти ще се повиши ползата от тях, както и чрез допълването на триплети и от други общности, като издатели, книжари, онлайн енциклопедии, социални сайтове, архиви, музеи. При анализа на облака на отворените свързани данни може да се види, че част от него се състои от данни, създавани и имащи отношение към библиотечното пространство и архивите. Важно е в една библиографска база данни да се проверят много публикации и статии, за да се получи по-пълна картина на съществуващата по темата информация [6].

Създаване на библиографска база данни в областта на военното културно наследство в България

В рамките на проекта „От надежда към разочарование (представата за героичното) 1909 – 1914 г.“ е заложено създаването на база данни с библиографски описания на публикации на учени на български и чужд език, свързани с проблемите по съхраняването и популяризирането на недвижимото културно наследство, и в частност на военните паметници. Създадената база данни ще бъде направена така, че впоследствие да се използва като основен източник на информация за осъществяване на заложените в проекта цели, свързани с качествени научни изследвания в областта на военното историческо наследство на България [7], [8].

Тематиката, свързана с българските военни паметници, заслужава по-подробно изследване на базата на наличните архивни материали, което ще позволи повишаване на количеството и качеството на научните изследвания, свързани с проблеми от регионално и национално значение. Необходимостта от създаването на такава база данни е от особена важност, тъй като много малка част от военното историческо наследство на България е представена във виртуална среда.

Книгата „Военни паметници в България“ става основа на създаването на библиографската база данни на проекта и ще бъде отправна точка при издирването и проучването на документални

артефакти, свързани с военното наследство на България. Книгата представлява регистър за 1697 паметника, изградени в 1213 селища. В изследването са включени паметници на загинали в Руско-турската война, Сръбско-българската война, Балканските войни, Първата и Втората световна война. Поместени са снимки, текст, който посочва в коя война е участвал и загинал воинът, кои са дарителите за построяването на паметника, както и точното му място [9], [10].

Фиг. 2. „Военни паметници в България“. Официален сайт на Националния военноисторически музей: <https://militarymuseum.bg/item/voenni-pametnitsi-v-bulgaria/>¹

Друг източник, който ще бъде използван при създаването на базата данни, е вторият том от поредицата „Колекциите на Националния исторически музей (НИМ)“, „Военни паметници, изградени или реставрирани от НИМ“ [11], [12].

Фиг. 3 „Военни паметници, изградени или реставрирани от НИМ“ – том от поредицата „Колекциите на Националния исторически музей (НИМ)“.
Източник: <https://balkanauction.com/bg/auction/7022369>²

Заклучение

Като обобщение може да се отбележи, че електронните ресурси, и в частност базите данни, се превръщат във все по-важен компонент от дейностите по изграждане и развитие на библиотечните фондове и архиви в областта на културното наследство. С помощта на архивните документи и богатия набор от литература в библиотечно-информационните масиви се дава възможност за провеждането на задълбочени изследвания. От теоретична и практическа гледна точка библиографската информация е важен и необходим инструментариум за провеждането на статистически изследвания, тъй като събраният изворов материал може да бъде използван от всички потребители на информация – ученици, студенти и изследователи. Изработването на такъв масив от информация ще позволи да се извършва и мониторинг на застрашеното недвижимо културно наследство, което, за съжаление, през последните години често става обект на посегателства. Дефицитът на информация винаги поражда проблеми, но е важно да се каже, че през XXI век това вече не е така. Най-същественният проблем в момента е отсяването на достоверната от недостоверната информация. Резонен остава въпросът как това да се осъществи в бурния технологичен свят.

Благодарности: Този доклад е реализиран в рамките на научноизследователски проект „От надежда към разочарование (представата за героичното) 1909 – 1914 г.“, финансиран от Фонд „Научни изследвания“ на Министерството на образованието и науката на Република България с договор КП-06-М65/4-16.12.2022 г. с ръководител д-р Антоний Станимиров.

Бележки

¹ Официален сайт на Националния военноисторически музей.
<https://militarymuseum.bg/item/voenni-pametnitsi-v-balgaria/> (23.05.2023).

² **Димитрова**, Б. Колекциите на Националния исторически музей (НИМ). Том 2: Военни паметници, изградени или реставрирани от НИМ. София: НИМ, 2017.
<https://balkanauction.com/bg/auction/7022369> (23.05.2023).

References/Литература

1. **Konventsia** na YuNESKO za opazvane na svetovното kulturno i prirodno nasledstv, 1972.

[**Конвенция** на ЮНЕСКО за опазване на световното културно и природно наследство, 1972.]

2. **Konventsia** za opazvane na nematerialното kulturno nasledstvo, 2003.

[**Конвенция** за опазване на нематериалното културно наследство, 2003.]

3. **Stanimirov**, Antoni. Savremenni kontseptsii pri izsledvaneto na balgarskite voenni pametnitsi i tyahното znenchenie za balgarskata natsionalna identifikatsia. Obshtestvoto na znaniето i humanizmat na XXI vek. XVII natsionalna nauchna konferentsia s mezhdunarodno uchastie, Sofia, 1 noemvri 2019 g., 944 s.

[**Станимиров**, Антоний. Съвременни концепции при изследването на българските военни паметници и тяхното значение за българската национална идентификация. Обществото на знанието и хуманизмът на XXI век. XVII национална научна конференция с международно участие, София, 1 ноември 2019 г., 944 с.]

4. **Chaney**, D. Cultural Change and Everyday Life. Basingstoke (Hants.). New York: Palgrave, 2002. IX, 208 p.

5. **Dipchikova**, Aleksandra, Tatyana **Yanakieva**. Bibliografskiyat kontrol i digitalizatsiyata na kulturno-istoricheskoto nasledstvo. – V: *Biblioteka*, 2007, № 1.

[**Дипчикова**, Александра, Татяна **Янакиева**. Библиографският контрол и дигитализацията на културно-историческото наследство. – В: *Библиотека*, 2007, № 1.]

6. **Milanova**, Milena, Maria **Avramova**. Informatsionnata kultura v sazhdavaneto na bibliotechni informatsionni resursi. – V: *Godishnik* na

Sofiyskia universitet „Sv. Kliment Ohridski“, Filosofski fakultet, bibliotechno-informatsionni nauki, tom 9, 2017.

[**Миланова**, Милена, Мария **Аврамова**. Информационната култура в създаването на библиотечни информационни ресурси. – В: *Годишник* на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, Философски факултет, библиотечно-информационни науки, том 9, 2017.]

7. **Mladenova**, D., Kalina **Mincheva**. Bibliometrichen analiz na publikatsiite v oblastta na inovatsiite v biznesa i obrazovaniето. International scientific conference “Industry 4.0”, 7 – 10 December 2022, Borovets, Bulgaria.

[**Младенова**, Д., Калина **Минчева**. Библиометричен анализ на публикациите в областта на иновациите в бизнеса и образованието. International Scientific Conference “Industry 4.0”, 7 – 10 December 2022, Borovets, Bulgaria.]

8. **Mladenova**, Denitsa, Kalina **Mincheva**, Hristina **Bogova**. Innovations in business in education – bibliometric analysis of publications in Bulgaria. 13th annual International Conference on Education and New Learning Technologies. Palma de Mallorca, Spain, 5 – 6 July 2021, pp. 7465 – 7469.

9. **Yotov**, Petko i kolektiv. Voenni pametnitsi v Bulgaria. Sofia: Natsionalen istoricheski muzey, bez god. 303 s.

[**Йотов**, Петко и колектив. Военни паметници в България. София: Национален исторически музей, без год. 303 с.]

За авторите

Ивана Николова е студентка в трети курс, специалност „Библиотечен и информационен мениджмънт“. Член е на Университетската младежка академия за управления на знания. Научните ѝ интереси са в сферата на библиотечния мениджмънт, създаването на дигитални ресурси, библиографията и културното документално наследство на България.

За контакт с автора: i.nikolova@unibit.bg

Антоний Станимиров е д-р, асистент към катедра „Култура, историческо наследство и туризъм“ от 2021 г. Интересите му са свързани с българската история и съвременните аспекти на културното наследство.

За контакт с автора: a.stanimirov@unibit.bg

Арсини Колев е д-р, асистент към катедра „Култура, историческо наследство и туризъм“ от 2021 г. Интересите му са свързани с българската история, културното наследство и архивното дело в Република България.

За контакт с автора: a.kolev@unibit.bg

CREATION OF A BIBLIOGRAPHIC DATABASE IN THE FIELD OF MILITARY CULTURAL HERITAGE IN BULGARIA

Ivana Nikolova, Antoniy Stanimirov, Arsini Kolev

University of Library Studies and Information Technologies

Abstract: The purpose of this study is to develop a database combining the collected bibliographic information with the help of which statistical selection, scientific analysis and monitoring of the current state of the immovable cultural heritage is possible. The method of primary data selection will be based on published articles in scientific journals and archival materials.

Keywords: database, war monuments, cultural heritage, publications, visualization.

About the Authors

Ivana Nikolova is a 3rd year student in the specialty “Library and Information Management”. Member of the University Youth Academy for knowledge management. Her research interests are in the study of library management, the creation of digital resources, bibliography, and the cultural documentary heritage of Bulgaria.

To contact the Author: i.nikolova@unibit.bg

Antoniy Stanimirov, PhD, has been an assistant professor at the Department of “Culture, Historical Heritage and Tourism” since 2021. His interests are related to Bulgarian history and contemporary aspects of cultural heritage.

To contact the Author: a.stanimirov@unibit.bg

Arsini Kolev, PhD, has been an assistant professor at the Department of “Culture, Historical Heritage and Tourism” since 2021. His interests are related to Bulgarian history, cultural heritage and archival studies in the Republic of Bulgaria

To contact the Author: a.kolev@unibit.bg